

**ВІННИЦЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ МИХАЙЛА КОЦЮБИНСЬКОГО**

Факультет іноземних мов
Кафедра германської і слов'янської філології та
зарубіжної літератури

ДИПЛОМНА РОБОТА

на тему: **Засоби створення реалістичного характеру в романі
У. Теккерея «Ярмарок марнославства»**

Студентки 2 курсу МСО групи
Галузі знань 01 Освіта

Спеціальності 014 Середня освіта (мова і література
англійська, німецька))
Семеренко Ірини Олександрівни

Використання чужих ідей,
результатів і текстів мають
посилання на відповідне джерело

Науковий керівник Боюн А. М.,
кандидат філологічних наук, доцент

(підпис)

(ініціали, прізвище)

Розширена шкала _____

Кількість балів: _____ Оцінка: ECTS _____

Голова комісії _____
(підпис) (ініціали, прізвище)

Члени комісії _____
(підпис) (ініціали, прізвище)

(підпис) (ініціали, прізвище)

(підпис) (ініціали, прізвище)

м. Вінниця – 2018 рік

ЗМІСТ

ВСТУП.....	3
РОЗДІЛ 1. ТВОРЧІСТЬ У. ТЕККЕРЕЯ ЯК ВІДОБРАЖЕННЯ АНГЛІЙСЬКОГО СУСПІЛЬСТВА ХІХ СТОЛІТТЯ.	
1.1. Критичний реалізм ХІХ століття та його основні риси.....	7
1.2. Уільям Теккерей – майстер реалістичного роману.....	13
1.3. «Ярмарок марнославства» – маніфестація художньої характеристики «театральності».....	19
1.4. Класичні засоби створення реалістичного характеру. Літературознавчий аспект.....	29
ВИСНОВКИ ДО РОЗДІЛУ 1.....	41
РОЗДІЛ 2. ЗАСОБИ СТВОРЕННЯ РЕАЛІСТИЧНОГО ХАРАКТЕРУ В РОМАНІ У. ТЕККЕРЕЯ «ЯРМАРОК МАРНОСЛАВСТВА».	
2.1. Прийоми створення художніх образів-персонажів у романі «Ярмарок марнославства».....	42
2.2. Портрет як засіб характеристики головних героїв роману.....	49
2.3. Роль пейзажу в романі У. Теккерей «Ярмарок марнославства»....	60
2.4. Значення інтер'єру та екстер'єру у творі.....	65
2.5. Естетична функція художньої деталі у романі.....	71
2.6. Авторський коментар як своєрідна форма вираження позиції автора у творі.....	77
2.7. Мовлення як засіб індивідуалізації характерів персонажів у романі У. Теккерей «Ярмарок марнославства».....	84
ВИСНОВКИ ДО РОЗДІЛУ 2.....	90
РОЗДІЛ 3. СИСТЕМА УРОКІВ ДЛЯ ВИВЧЕННЯ ТВОРЧОСТІ У. ТЕККЕРЕЯ НА ПРИКЛАДІ РОМАНУ «ЯРМАРОК МАРНОСЛАВСТВА».	
3.1. Урок із позакласного читання в 11 класі на тему: Провідні засоби створення реалістичних образів представників англійського суспільства ХІХ століття у романі У. Теккерей «Ярмарок марнославства».....	92

3.2. Урок із позакласного читання в 11 класі на тему: Специфіка зображення дійсності, засоби характеристики різних суспільних верств та національного колориту Англії 30-х років XIX ст. у романі У. Теккерея «Ярмарок марнославства».....	101
ВИСНОВКИ ДО РОЗДІЛУ 3.....	113
ЗАГАЛЬНІ ВИСНОВКИ.....	115
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	119

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Авраменко Е. И. Художественный историзм романа Теккерея «Ярмарок тщеславия» и деталь исторического колорита / Е. И. Авраменко // Филологические науки. – 1987. – № 5. – С. 75-79.
2. Аксельрод А. С. Діккенс-гуморист і Теккерея-сатирик: Тез. докл. на студ. конф. /А. С. Аксельрод. – Мінськ, 1967. – С. 201-202.
3. Акулова М. А. Научное сообщество студентов XXI столетия. Гуманитарные науки. – [Електронний ресурс] / М. А. Акулова. – Режим доступу: [http://www.sibac.info/archive/guman/1\(16\).pdf](http://www.sibac.info/archive/guman/1(16).pdf)
4. Антюхов А. В. Становление жанра литературного портрета в мемуаристике XVIII века / А. В. Антюхов // Вестник Брянского государственного университета. – 2007. – № 2. – С. 56-76.
5. Бальзак О. Сцены провинциальной жизни: Утраченные иллюзии: пер. с фр. / О. Бальзак; [вступ. ст. Р. Резник]. – М.: Государственное издательство художественной литературы, 1985. – 794 с.
6. Барахов В. С. Литературный портрет (Истоки, поэтика, жанр) / В. С. Барахов. – Л.: Наука, 1985. – 350 с.
7. Басин Е. Я. Творческий потенциал художественной личности. – [Електронний ресурс] / Е. Я. Басин. – Режим доступу: http://www.sbiblio.com/biblio/archive/basin_tvo/

8. Башкатова Ю. А. Лингвистические особенности описаний портрета в интертекстуальном аспекте (на материале английской литературы XVIII-XX веков): автореф. дис. ... канд. филол. наук: 10.02.04 / Ю. А. Башкатова. – Кемерово, 2003. – 18 с.
9. Березняк М. А. Типы и функции художественной детали в англоязычной прозе: дис... канд. филол. наук: 10.02.04 / Березняк Марина Анатольевна. – Одесса, 1985. – 188 с.
10. Бехта І. А. Дискурс наратора в англomовній прозі: монографія / І. А. Бехта. – К.: Грамота, 2004. – 304 с.
11. Белінський В. Г. Думки про мистецтво [Текст]: збірник / В. Г. Белінський. – К.: Мистецтво, 1976. – 336 с.
12. Белінський В. Г. Літературно-критичні статі [Текст]: літературний огляд / В. Г. Белінський. – К.: Держлітвидав, 1953. – 585 с.
13. Білоус П. В. Вступ до літературознавства. Теорія літературознавства. Психологія літературної творчості: Лекції / П. В. Білоус. – Житомир: Рута, 2009. – 336 с.
14. Бодрийяр Ж. Система вещей / Ж. Бодрийяр. – М.: РУДОМИНО, 2001. – 218 с.
15. Боюн А.М. Лексическая работа при обучении описанию внешности на уроках развития связной речи //Русский языки литература в учебных заведениях . – 1999. - № 3. – С.18 -19.
16. Боюн А. М. Отражение эволюции художественного метода А.С.Пушкина в образе лирического героя // Материалы Винницкой областной научно-практической конференции «А.С.Пушкин и мировая культура». – Винница: ВГПУ, 1999. – С.12 – 15.
17. Бурова И. И. Приемы психологического анализа в романах У. М. Теккерея / И. И. Бурова // Филологические науки. – 1994. – № 3. – С. 47-54.
18. Вахрушев В. С. Уильям Теккерея. Жизнь и творчество / В. С. Вахрушев. – Балашов: изд-во «Николаев», 2009. – 99 с.

19. Вексельман В. М. Концепция героя в исторических романах Теккерея 50-х гг. XIX в. / В. М. Вексельман // Вестник МГУ. Сер. 9. Филология. – 1988. – № 5. – С. 27-33.
20. Винтрих Дж. Приключения знаменитых книг / Дж. Винтрих. – М.: Книга, 1979. – 159 с.
21. Владимирова Н. Г. «Ярмарка тщеславия» У. Теккерея: иронический диалог с канонем викторианской прозы в современном контексте / Н. Г. Владимирова // Литературный канон: формирование и преодоление / отв. ред. Л. В. Сидорченко. – К.: Изд. дом С-ПбГУ, 2012. – С. 63-74.
22. Воронова Л. Я. Литературный портрет как жанр литературной критики / Л. Я. Воронова // Жанры русской литературной критики 70-80-х гг. 19 века. – К.: Изд-во КГУ, 1991. – С. 78-86.
23. Галанов Б. Е. Платье для Алисы: Художник и писатель. Диалоги / Б. Е. Галанов. – М.: Книга, 1990. – 304 с.
24. Гениева Є. Ю. Комментарии / Е. Ю. Гениева // Форстер М. Записки викторианского джентльмена: Уильям Мейкпис Теккерей. – М.: Книга, 1985. – С. 355-366.
25. Генієва Є. Ю. Вільям Мейкпіс Теккерей (1811 -1863) / Є. Ю. Генієва // Історія зарубіжної літератури. – М., 1983. – Ч. 2. – С. 255-274.
26. Генієва Є. Ю. Теккерей В. М. Творчість. Спогади. Бібліографічні розвідки / Є. Ю. Генієва. – М.: Книжкова палата, 1989. – 160 с.
27. Гнюсова И. Ф. Л. Н. Толстой и У. М. Теккерей: проблема жанровых поисков: автореф. дис. ... канд. филол. наук: 10.01.01 / И. Ф. Гнюсова. – Томск, 2008. – 23 с.
28. Грешных В. И. Вирджиния Вулф: лабиринты мысли. Серия «Мировая классика: интерпретации» / В. И. Грешных, Г. В. Яновская. – Калининград: Изд-во КГУ, 2004. – С. 26.
29. Гроссман Л. П. Литературные портреты / Л. П. Гроссман. – М.: Рипл Класик, 2010. – 496 с.
30. Даосская практика символического освоения пространства. – Режим доступа: <https://www.liveinternet.ru/users/tzav/post186510081/>

31. Дмитриевская Л. Н. Образ живописного портрета и пейзажа в русской прозе: экфрасис, мотив и художественная деталь / Л. Н. Дмитриевская // Современные исследования социальных проблем (электронный журнал). – М., 2013. – №9. – С. 70-78.
32. Добин Е. С. Сюжет и действительность. Искусство детали [Текст] / Е. С. Добин. – Л.: Сов. писатель, 1981. – 432 с.
33. Дятленко Т. І. Розвиток мовлення старшокласників у процесі аналізу пейзажу в прозових творах різних художніх систем / Т. І. Дятленко // Українська література в загальноосвітній школі. – 2006. – № 2. – С. 33-36.
34. Жирмунський В. М. З історії західноєвропейських літератур: Ізбр. тр. / В. М. Жирмунський. – Л.: Наука, 1981. – 303 с.
35. Загилін С. П. Після бурі [Текст]: роман: в 2-х кн. Кн. 1 / С. П. Загилін; пер. з рос. В. Крикуненко; передм. автора. – К.: Дніпро, 1989. – 368 с.
36. История всемирной литературы в 9 томах. Том 7 / [ред.-упоряд. И. А. Бернштейн, У. А. Гуральник]. – М.: Наука, 1990. – 830 с.
37. Ісаєва О. О. Теорія і технологія розвитку читацької діяльності старшокласників у процесі вивчення зарубіжної літератури: монографія / О. О. Ісаєва. – К.: Вид-во НПУ імені М. П. Драгоманова, 2003. – 380 с.
38. Карпов И. П. Авторология русской литературы (И. А. Бунин, Л. Н. Андреев, А. М. Ремизов): монография / И. П. Карпов. – К.: Марево, 2003. – С. 24-26.
39. Кусько Е. Я. Проблемы языка современной художественной литературы: Несобственно-прямая речь в литературе ГДР / Е. Я. Кусько. – Львів: Вища школа, 1980. – 207 с.
40. Куцевол О. М. Особливості творчої методичної діяльності вчителя / О. М. Куцевол // Дивослово. – 2006. – № 12. – С. 17–23.
41. Лотман Ю. М. Тезисы к семиотическому изучению культур / Ю. М. Лотман. – СПб., 2010. – 520 с.

42. Мажидова З. М. Образ рассказчика повествователя и сатира в романе У. Теккерея «Ярмарка Тщеславия» / З. М. Мажидова // «Интернаука»: научный журнал. – № 7(11). Часть 1. – М.: Изд. «Интернаука», 2017. – С. 75.

43. Малетина О. А. Типология портрета в художественном дискурсе / О. А. Малетина // Вестник ВолГУ. Серия 2: Языкознание. – 2006. – №5. – С. 122-125.

44. Матковська Г. О. Художня деталь як засіб композиційної організації художнього твору. – [Електронний ресурс] / Г. О. Матковська. – Режим доступу: <http://kamts1.kpi.ua/node/1043>

45. Мірошніченко Л. Ф. Методика викладання світової літератури в середніх навчальних закладах: підручник / Л. Ф. Мірошніченко. – К.: ВД «Слово», 2010. – 432 с.

46. Михальская Н. В. История английской литературы: учеб. для студ. филол. и лингв. фак. высш. пед. учеб. заведений / Н. В. Михальская. – М.: Издательский центр «Академия», 2007. – 480 с.

47. Михальская Н. В. «Ярмарка тщеславия» У. М. Теккерея / Вступительная статья к книге У. Теккерея «Ярмарка тщеславия» / Н. В. Михальская. – М.: Художественная литература, 1983. – 734 с.

48. Міщенко О. В. Форми інтерактивного навчання на уроках української літератури / О. В. Міщенко // Література та культура Полісся. – Вип. 43: до 80-річчя від дня народження академіка Ф. С. Арвата / відп. ред. і упорядник Г. В. Самойленко. – Н.: Вид-во НДУ імені М. Гоголя, 2008. – С. 222–228.

49. Осьмухина О. Ю. Авторская маска в русской прозе XIII первой трети XIX в. (генезис, становление традиции, специфика функционирования) / О. Ю. Осьмухина. – С.: Изд-во Мордов, 2008. – 185 с.

50. Плеханова Е. О. Пластическое формообразование в пространстве традиционного интерьера / Е. О. Плеханова, В. Б. Кошаев // Вестник Удмуртского ун-та. Искусство и дизайн. – 2006. – № 12. – С. 85-88.

51. Поспелов Г. Н. Теория литературы: Учебник для учеб. Заведений / Г. Н. Поспелов. – М.: Высш. школа, 1978. – 351 с.

52. Потанина Н. Л. Игровое начало в художественном мире Чарльза Диккенса: монографія / Н. Л. Потанина. – Т.: Изд-во ТГУ им. Г. Р. Державина, 1998. – 11 с.
53. Проскурин Б. М. Джордж Элиот и английская литература XX века // Английская литература от XIX века к XX, от XX к XIX: проблема взаимодействия литературных эпох / Б. М. Проскурин. – М.: ИМЛИ РАН, 2009. – 43 с.
54. Родионова Н. А. Типы портретных характеристик в художественной прозе И. А. Бунина (лингвостилистический аспект): дис. ... канд. филол. наук: 10.02.01 / Родионова Наталья Альбертовна. – Уфа, 1999. – 224 с.
55. Роднянская И. Б. Движение литературы (в 2-х тт.) / И. Б. Роднянская. – М.: Языки славянских культур, 2006. – 1230 с.
56. Руднева И. А. Дон Кихот XX века / И. А. Руднева. – М.: Наука, 2014. – 150 с.
57. Сафарян С. І. Формування читацької компетенції школярів в умовах особистісно орієнтованого навчання світовій літературі / С. І. Сафарян // Султанівські читання. – 2014. – Вип. 3. – С. 299–307.
58. Серикова Л. В. Портрет персонажа в прозе В. М. Шукшина: системное лексико-семантическое моделирование: дис. ... канд. филол. наук: 10.02.01 / Серикова Лидия Валерьевна. – Бийск, 2004. – 153 с.
59. Сивокінь Г. М. Художній твір і літературний процес / Г. М. Сивокінь. – К.: Знання, 1986. – 48 с.
60. Ситченко А. Л. Навчально-технологічна концепція літературного аналізу: монографія / А. Л. Ситченко. – К.: Ленвіт, 2004. – 304 с.
61. Сізова К. Л. Людина у дзеркалі літератури: трансформація принципів портретування в українській прозі XIX – початку XX ст. / К. Л. Сізова. – К.: Наша культура і наука, 2010. – 356 с.
62. Скороходова А. В. Ергономічні особливості удосконалення внутрішніх архітектурних просторів: автореф. дис... канд. архіт.: 18.00.01 / А. В. Скороходова. – Харків, 2005. – 23 с.

63. Соловйова Н. А. Історія зарубіжної літератури XIX ст. / Н. А. Соловйова. – М., 1970. – Ч. 2. – С. 24-26.
64. Сребрянская Н. А. Дейксис и его проекции в художественном тексте: монографія / Н. А. Сребрянская. – В.: ВГПУ, 2005. – 270 с.
65. Сурова Е. М. Развитие европейской культуры быта от античности до нового времени (на примере интерьера): дис. канд. филол. наук: 09.00.13 / Сурова Елена Михайловна. – Ростов, 2004. – 186 с.
66. Улюра А. А. Российские женщины и европейская культура: материалы V конференции, посвящённой теории и истории женского движения / А. А. Улюра // Сост. и отв. ред. Г. А. Тишкин. – СПб.: СанктПетербургское философское общество, 2001. – С. 56-66.
67. Урнов М. В. Вехи традиции в английской литературе / М. В. Урнов. – М.: Худ. лит., 1986. – 380 с.
68. Урнов М. В. Передмова / М. В. Урнов // Теккерей У. Ярмарок марнославства: Роман без героя. – М., 1982. – Ч. 1. – С. 5-18.
69. Хализев В. Е. Теория литературы / В. Е. Хализев. – М.: Академия, 2009. – 71 с.
70. Храпченко М. Б. Горизонты художественного образа / М. Б. Храпченко. – М.: Худ. лит., 1986. – 439 с.
71. Чернишевський Н. Г. Повне зібрання творів (стаття «Ньюкомена») / Н. Г. Чернишевський. – М.: «Современник», 1857. – 355 с.
72. Шешунова С. В. Изображение быта в отечественной классике (на материале романа И. А. Гончарова «Обрыв») / С. В. Шешунова // Классика и современность. – М.: МГУ, 1991. – С. 188-195.
73. Щирова И. А. Психологический текст: деталь и образ [Текст] / И. А. Щирова. – СПб.: Изд-во СПбГУ, 2003. – 120 с.
74. Яворская Г. М. Прескриптивна лінгвістика як дискурс: мова, культура, влада / Г. М. Яворская. – К.: ВІПОЛ, 2000. – 117 с.
75. Якобсон Р. О. О художественном реализме / Р. О. Якобсон // Texte der russischen Formalisten. Band I. – Munchen: Wilhelm Fink Verlag, 1969. – P. 372-391.

76. Fisher J. L. Image versus Text in the Illustrated Novels of William Makepeace Thackeray / J. L. Fisher. – Berkeley: University of California Press, 1990. – P. 60-85.

77. Sanger K. The Language of Fiction Text / K. Sanger. – London, N.-Y.: Routledge, 1998. – 114 p.

78. Thackeray's Illustrations for Vanity Fair / Иллюстрации Теккерея к Ярмарке Тщеславия, 2011. – Режим доступу: http://academic.brooklyn.cuny.edu/english/melani/novel_19c/thackeray/fashion.html

СПИСОК ДОВІДКОВИХ ДЖЕРЕЛ

79. Афанасьев В. А. Пейзаж // Українська радянська енциклопедія / В. А. Афанасьев. – К., 1982. – Т. 8. – 226 с.

80. Бондаренко Ю. І. Методика шкільного вивчення сюжетнокомпозиційної організації епічного твору: теорія і практикум: навч. посіб. для студ. філол. ф-тів / Ю. І. Бондаренко. – Ніжин: НДУ ім. М. Гоголя, 2012. – 143 с.

81. Волков И. Ф. Теория литературы: учеб. пособ. для студ. и преподавателей / И. Ф. Волков. – М.: Просвещение, 1995. – 256 с.

82. Есин А. Б. Принципы и приемы анализа литературного произведения [Текст]: учебное пособие / А. Б. Есин. – М.: Наука, 1998. – 246 с.

83. Кухаренко В. А. Интерпретация текста [Текст]: учебное пособие для студ. пед. ин-тов по спец. / В. А. Кухаренко. – 2-е изд. – М.: Просвещение, 1988. – 192 с.

84. Літературознавчий словник-довідник / [уклад. Р. Т. Громяк, Ю. І. Ковалів та ін.]. – К.: Академія, 1997. – 752 с.

85. Марко В. П. Основи аналізу літературного твору: навч.-метод. посіб. / В. П. Марко. – К.: РВЦ КДПУ ім. В. Винниченка, 2003. – 32 с.

86. Наукові основи методики літератури: посібник для студ. вузів / [Н. Й. Волошина, О. М. Бандура, О. А. Гальонка та ін.]. – К.: Ленвіт, 2002. – 344 с.

87. Сучасний урок. Інтерактивні технології навчання: наук.-метод. посібник / [О. І. Пометун, Л. В. Пироженко та ін.]. – К.: А. С. К., 2004. – 192 с.
88. Фіцула М. М. Педагогіка: навчальний посібник для студентів вищих педагогічних закладів освіти / М. М. Фіцула. – К.: Академія, 2002. – 529 с.
89. Шулига С. С. Дизайн. Історія зародження та розвитку дизайну. Історія дизайну меблів та інтер'єра. навч. пос. / С. С. Шулига. – К.: ЦНЛ, 2004. – 300 с.
90. Юсупов Э. С. Словарь терминов архитектуры / Э. С. Юсупов. – СПб.: Ленинградская галерея, 1994. – 432 с.
91. Зведена енциклопедія афоризмів. – Изд. «Академик», 2011. – Режим доступу: <http://www.foxdesign.ru/>

СПИСОК ДЖЕРЕЛ ІЛЮСТРАТИВНОГО МАТЕРІАЛУ

92. Бронте Ш. Джейн Ейр. – [Електронний ресурс] / Ш. Бронте. – Режим доступу: <https://e-libra.ru/read/252679-dzheyn-eyr.html>
93. Діккенс Ч. Пригоди Олівера Твіста. – [Електронний ресурс] / Ч. Діккенс. – Режим доступу: http://www.ae-lib.org.ua/texts/dickens_the_adventures_of_oliver_twist_ua.htm
94. Драйзер Т. Оплот. – [Електронний ресурс] / Т. Драйзер. – Режим доступу: <https://libking.ru/books/prose-/prose-classic/238833-teodor-drayzer-oplot.html>
95. Ремарк Е. М. Три товариші. – [Електронний ресурс] / Е. М. Ремарк. – Режим доступу: http://librebook.me/three_comrades
96. Теккерей У. М. Ярмарок Суєти / У. М. Теккерей. – К.: Дніпро, 1979. – 624 с.
97. Уальд О. Портрет Доріана Грея. – [Електронний ресурс] / О. Уальд. – Режим доступу: http://librebook.me/the_picture_of_dorian_gray
98. Bronte Charlotte Jane Eyre / Charlotte Bronte. – М.: Foreign Languages Publishing House, 1954. – 580 p.

99. Dickens Charles Oliver Twist / Charles Dickens. – Режим доступа: https://fictionbook.ru/author/charles_dickens/oliver_twist/read_online.html
100. Dreiser Theodore The Bulwark / Theodore Dreiser. – N. Y.: Doubleday & Company, 1946. – 337 p.
101. Remarque Erich Maria Drei Kameraden / Erich Maria Remarque. – Режим доступа: <https://e-libra.ru/read/328446-drei-kameraden.html>
102. Thackeray M. W. Vanity Fair / W. M. Thackeray. – Режим доступа: https://ebooks.adelaide.edu.au/t/thackeray/william_makepeace/vanity/contents.html
103. Wilde Oskar The Picture of Dorian Gray / Oskar Wilde. – Режим доступа: http://modernlib.net/books/wilde_oscar/the_picture_of_dorian_gray/read